

Anmeldelser

Jens Blom-Hansen, Asbjørn Sonne Nørgaard & Thomas Pallesen (red.), *Politisk ukorrekt*, Århus: Aarhus Universitetsforlag, 2004, 274 s., kr. 298,00.

Titler på akademiske bøger er ofte tekniske og temmelig kedelige. Dette gælder ikke bogen *Politisk ukorrekt*. Titlen skærper nysgerrigheden hos læseren, der ikke ved, i hvilken anledning bogen er skrevet. Samtidig kan læseren, der ved at bogen er skrevet som et festskrift til professor Jørgen Grønnegård Christensen (JGC), Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet, i anledning af hans 60 års fødselsdag, ikke andet end at nikke genkendende. Redaktørerne har med denne titel på elegant vis sat fokus på et helt centralt karakteristikon ved fødselarens omfattende produktion.

Indholdsmæssigt er festskrifter oftest en blandet landhandel. Dette er ingen undtagelse. *Politisk ukorrekt* er en antologi med 17 forskelligartede bidrag skrevet af enkelte praktikere og en vifte af forskerkolleger. En anmeldelse kan ikke yde alle bogens bidrag fuld retfærdighed, men variationsrigdommen kan illustreres, og udvalgte konklusioner kan trækkes op og diskuteres.

Man skal være tilbageholdende med at anmelde nære kollegers arbejder. Derfor vil jeg blot nævne, at Tim Knudsen i kapitlet "Fergo og Fanden" "spidder" de senere års problemer i Kirkeministeriet, mens Torben Beck Jørgensen diskuterer den vifte af metoder, hvormed offentlig forvaltning kan studeres (dokumentar-materiale, surveys og interviews, men også fotografier, lyde, lugte, deltagerobservation, eksperimenter og skønlitteratur).

Tre udenlandske forskere er bidragsydere. I et teoretisk perspektiv er det mest interessante udefra kommende bidrag skrevet af B. Guy Peters (Pittsburgh, USA). Bidraget sætter fokus på begrebet koordination, det stigende behov for koordination, ressourcer til udøvelse og mekanismer til sikring af koordination samt variationer i koordinationsevne mellem forskellige politiske regimetyper. Desværre savnes der en diskussion af begrebet koordination i relation til beslægtede begreber som styring, politisk ledelse, governing og governance.

De resterende forskerbidrag er alle skrevet af personer, der er rundet af det århusianske miljø. Kun enkelte af disse kan behandles her. Jeg har valgt de bidrag, der har størst potentiale i undervisningssammenhæng, samt dem, der forskningsmæssigt peger fremad. Jens Peter Christensen (JPC), der er jurist med en politologisk fortid, skriver om kravene til den moderne embedsmand. Den klassiske embedsmandsrolle sammenholdes med nutidens krav om faglighed og "politisk gefühl". Spørgsmålet rejses, om den politiske involvering i nogle situationer tager overhånd, og hvad der i givet fald kan gøres ved dette. Det konkluderes, at det er med de gammeldags dyder, akkuratesse, grundighed og lovlighed, som med digteren Benny Andersens "Damer": Det er besværligt med, det er umuligt uden". JPC har skrevet om dette tema i mange sammenhænge. Denne tekst er på en og samme tid forbilledlig klar og kortfattet, ligesom den kommer rundt om både centrale aktørers

opfattelse af relationen mellem embedsmænd og politikere, betænkninger og "sager", blandt andet Tamilsagen. Teksten burde være en del af pensum på enhver grunduddannelse i forvaltning.

Vibeke Lehmann Nielsen analyserer, om tilsynsførendes køn har betydning for tilsynsadfærd (anvendelse af sanktioner, fastsættelse af tidsfrister samt de reguleredes oplevelse af reguleringsstil). Caset er miljøtilsyn. Det konkluderes, at køn ikke påvirker de tilsynsførendes adfærd, men alene deres tanker om, hvordan tilsyn bør gennemføres. Køn kan således "forsvinde" og dette tilmed i en tilsynsorganisation, der levner mange frihedsgrader for den enkelte medarbejder i udfyldningen af jobbet. Analysen er interessant, men der savnes refleksioner over, hvad der kan forklare resultaterne, samt om det samme billede er forventeligt, hvis man betragter udviklingen over tid. Kan man forestille sig, at medarbejdernes tanker om deres praksis også over tid vil være frakoblet deres adfærd?

Peter Nannestad sætter fokus på temaet arbejdsmarkedsintegration af flygtninge og indvandrere via spørgsmålet: Hvad forklarer de store forskelle i resultater kommunerne imellem, hvad angår beskæftigelsesfrekvenser? Svaret er med forfatterens eget ord mistrøstigt. Forskellene forklares af forhold, som kommunerne ingen indflydelse har på. "Policy"-variable (defineret som konkret iværksatte politikker og foranstaltninger) og "politics"-variable (defineret som kommuniststyrets partipolitiske ståsted, Fremskridtpartiets og Dansk Folkepartis samlede stemmeandel samt antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer med indvandrer/flygtningebaggrund) har yderst begrænset forklaringskraft. Antallet og typen af flygtninge har derimod stor betydning, og ligeså situationen på det lokale arbejdsmarked. Effekten af politik synes altså begrænset på dette samfundsmæssigt vigtige problemområde. Også i dette kapitel kan man savne refleksioner over konklusionerne. Hvad forklarer mere overordnet det mistrøstige billede? Er det for eksempel mere overordnede politikker, der begrænser betydningen af lokal politikudøvelse?

Erik Albæks (EA) bidrag tager udgangspunkt i, at statskundskab modsat sociologi og økonomi nærmest udelukker, at viden kan have selvstændig indflydelse på politik. Det herskende interessebegreb med fokus på rationalistisk egennyttmaksimering samt forestillingen om, hvilke magtressourcer der er centrale (frem for alt finansielle, politiske og organisatoriske), er barrierer i forhold til at forstå betydningen af viden i og for politik. I de senere år er der dog åbnet et forskningsfelt, der sætter fokus på samspillet mellem viden og magt, hvilket jeg ligesom EA kan hilse velkommen og ønske videreudviklet.

Som nævnt er også praktikere repræsenteret i kredsen af forfattere. To bidrag med relevans for den offentlige debat skal fremhæves. Marius Ibsen, kommunaldirektør i Gladsaxe Kommune, diskuterer det danske kommunestyre. Udvalgstyrets fordele og ulemper skitseres. Selv om det er opfattelsen, at det danske kommunale system som hovedregel fungerer godt, er der ingen tvivl om, at der efterlyses reformer. Først og fremmest argumenteres der for et behov for en styreform med en mere klar ansvarsplacering både for de principielle beslutninger og den daglige administration. Debatten om strukturreformen har primært fokuseret på spørgsmålene om kommunestørrelse og opgaveplacering. Selv om der er indgået

forlig, og den politiske beslutningssituation derfor formodentlig er forpasset for en tid, kan dette bidrag forhåbentlig initiere en debat om behovet for reformer i den kommunale styreform.

Ole P. Kristensen, direktør i Plantedirektoratet, sætter fokus på diskussionerne om behovet for en revision af grundloven. Efter en diskussion af hvad en forfatning skal indeholde, diskuteres det, om der er behov for at revidere henholdsvis frihedsrettighederne og procedurereglerne. Konklusionen er klar. Trods lovens forældelse på enkelte punkter, som for eksempel dens omtale af monarkiet, ser han ingen påtrængende problemer med den eksisterende lov. Konklusionen baserer sig på politologens funktionelle ræsonnement. Andre anskuelser for eksempel af kulturel eller meningsbærende karakter ville formodentlig have ført til andre konklusioner.

Som det er fremgået, er festskriftet heterogent. Der er bidrag, der afrapporterer interessante empiriske forskningsresultater, men hvis levetid formodentlig er relativt kort. Der er bidrag af aktuel relevans for henholdsvis den offentlige og den mere professionsinterne debat. Og der er mere grundlæggende bidrag af enten tematisk, teoretisk eller metodisk karakter. Som bog vil antologien som de fleste andre festskrifter sikkert hurtigt gå i glemmebogen, mens de mere grundlæggende bidrag forhåbentlig vil finde vej til pensumlisterne på forvaltningsuddannelserne.

Læseren skal lede intenst for at finde koblinger mellem de forskellige bidrag, og bogens redaktører er ikke til megen hjælp. Bogen er minimalistisk redigeret. Nogle bidrag har dog det til fælles, at de sætter det teoretiske perspektiv, som JGC har svoret til i en årrække, nemlig rational institutionel teori, i perspektiv. Det understreges i flere bidrag, at den rationelle institutionalisme har begrænset forklaringskraft, samt at andre forhold som tillid, normer, kultur og viden spiller ind. Hvordan det rationelle perspektiv spiller sammen med andre perspektiver fremstår imidlertid noget uforløst. Det havde været interessant, om redaktørerne i et mere tværgående bidrag havde reflekteret over dette.

Festskrifter er ofte præget af denne mangel på forsøg på at skrive bidragene ind i en kontekst. Som læser tænker man derfor: Kan genren udvikles, så det heterogene præg neddrøses? En måde at udvikle festskriftsinstitutionen på til andet og mere end relativt tilfældige sammensætninger af vennernes forhåndenværende bidrag kunne være at sætte hovedpersonen mere i centrum. Bortset fra enkelte bidrag er der i denne antologi kun sporadiske koblinger til JGC's produktion og virke. Mere diskussion og analyse af JGC's indsats gennem årene som forsker, formidler, debattør, vejleder og praktiker i kommissioner, udvalg, bestyrelser mv. kunne have været interessant. Hvordan har forskerens produktion udviklet sig tematisk, teoretisk og metodisk? Hvor hentes der inspiration fra? Hvilke andre forskeres bidrag tages der afsæt i? Hvilke spor har forskerens produktion sat sig? Har den været til inspiration for yngre forskere? Benyttes den i undervisning? Citeres den internationalt? Hvordan ser praktikere og politikere på forskeren, debattøren og konsulenten? Selv når festskrifter, som det er tilfældet her, skrives til det, der benævnes en universitetsprofessor i før-efterlønsalderen, kan der være god grund til at reflektere over udviklingen i og betydningen af mange års omfattende indsats. Ikke mindst unge fag, som dansk forvaltningsforskning, har behov for historie-

skrivning. Festskrifter kunne være en anledning. Ideen står til fri afbenyttelse, næste gang Jørgen eller andre politologiske faderskikkelser runder et skarpt hjørne.

Hanne Foss Hansen
Institut for Statskundskab
Københavns Universitet

Bjørn Erik Rasch, *Kampen om regjeringsmakten. Norsk parlamentarisme i europeisk perspektiv*, Oslo: Fagbokforlaget, 2004, 200 s., Nkr. 268,00.

Emnet for denne bog er indretningen af de demokratiske institutioner og deres betydning for parlamentarismens måde at fungere på. Der er tale om et bidrag i tilknytning til den norske magt- og demokratiudredning. Bogen behandler magtkampen mellem Storting og regering, aktuelt og historisk. Temaet er illustreret allegorisk af motivet på bogens forside. Det forestiller en løve i færd med at angribe en arbejdshest, som dog endnu står på benene. I 1800-tallets slutning lykkedes det Stortinget – foran hvis bygning i Oslo to løvefigurer ligger på spring – at få indført parlamentarisme. Det skete i vedholdende kamp med den svensk-norske unionskonge. I første halvdel af 1900-tallet blev den udøvende magt atter styrket, ikke mindst som følge af, at Arbeiderpartiet vandt stærkt frem. I de senere år er udviklingen på ny vendt, og svage mindretalsregeringer er blevet almindelige. Denne problematik tages op i kapitel 1. Stortinget har blandt andet i stærkt stigende omfang benyttet sin såkaldte instruktionsbeføjelse til at detailregulere hen over hovedet på regeringen. Derved har Stortinget bevæget sig langt ind på, hvad der plejede at være regeringens enemærker. Rasch hævder, at det vil være en overdrivelse at tale om *den utdøende magt*, men han er tydeligvis bekymret for perspektiverne af den stedfundne udvikling i form af svækkede muligheder for politisk styring og ansvarsplacering.

Bogen forsøger som følge heraf at afdække baggrunden for norsk parlamentarisme og for de mange mindretalsregeringer. Samtidig ønsker forfatteren at analysere institutionelle tiltag, der kan styrke den norske regeringsmagt i forhold til Stortinget. Han lægger ud med at se bort fra ændringer af valgsystemet med den hensigt at reducere proportionaliteten ved eksempelvis at hæve spærregrænsen. Reformtendensen går for tiden i modsat retning, vurderer Rasch og tilføjer, at sådanne tiltag ikke giver nogen garantier for flertalsregeringer, men derimod vanskeligt kan undgå at "forringe systemets demokratiske kvalitet" (p. 15). I stedet fokuserer bogen på indførelse af positiv parlamentarisme og ret for regeringen til at udskrive valg til Stortinget.

Kapitel 2 behandler parlamentarismens relativt tidlige gennembrud i Norge i 1884. Det fremhæves som årsag hertil, at Eidsvoll-forfatningen fra 1814 ikke til lagde konge og regering tilstrækkelige beføjelser til på langt sigt at kunne opretholde en magtdeling med Stortinget. For eksempel var kongens vetoet pålagt betydelige begrænsninger. Mellem 1814 og 1884 styrkede Stortinget gradvist sin position, blandt andet ved at gennemtvinge årlige samlinger. Kapitlets spændende,

analytiske fremstilling mangler den perspektivering til andre lande, der ellers findes i bogen. Argumentationen kunne derfor underbygges yderligere ved at drage paralleller til Danmark og Sverige, hvor kampen for parlamentarisme blev vundet adskillige år senere.

Kapitel 3 rummer en optælling, der viser, at hen ved to tredjedele af de norske regeringer siden 1884 ikke har rådet over eget flertal. Finland, Sverige, Danmark og Norge har det til fælles, at de har haft mange mindretalsregeringer. Tabel 3.1 skal vise dette, men opregner alt for mange regeringer for Sveriges og Danmarks vedkommende. Fejlene har meningsforstyrrende konsekvenser for konklusioner, der drages på siderne 47 og 163. Kapitlet fortsætter med at gennemgå centrale dele af koalitions teorien for at besvare, hvad der betinger dannelsen af mindretalsregeringer. Der opnås ingen enkel forklaring. Meget afhænger af den parlamentariske situation. Et stort parti nær centrum samt muligheder for oppositionen til at opnå politisk indflydelse fremstår som faktorer, der har en effekt.

På denne baggrund tages spørgsmålet om positiv og negativ parlamentarisme op i kapitel 4. Positiv investitur er et af de institutionelle reformforslag, der med mellemrum nævnes som en måde at befordre dannelsen af flertalsregeringer på. Forfatteren gennemgår den norske praksis med negativ parlamentarisme og sammenligner den med forholdene i en række andre, europæiske demokratier. Analysen viser, at mindretalsregeringer med en meget smal parlamentarisk basis stort set kun forekommer under negativ parlamentarisme. Derimod er sammenhængen forholdsvis beskednen mellem positiv parlamentarisme og dannelsen af flertalsregeringer.

Kapitel 5 ser på udskrivning af valg før valgperiodens ordinære udløb, hvilket under ingen omstændigheder er muligt i Norge. Det angives, at Stortinget har behandlet dette spørgsmål ikke færre end 45 gange. Regeringen kan tildeles ret til at udskrive valg for at styrke den i forhold til parlamentet. Det påvises dog, at opløsningsinstituttet i mange lande er begrænset til bestemte situationer som en art "sikkerhedsventil". Rasch gennemgår argumenter for og imod opløsningsret. Han afviser ikke ideen, men påpeger, at meget hyppige valg risikerer at forøge styringsproblemerne frem for at mindske dem.

I det afrundende kapitel 6 spørges, om mindretalsregeringer er bedre end deres rygte. Ganske vist er flertalsregeringer ved magten i længere tid, men erfaringer, blandt andet fra Danmark, tyder på, at mindretalsparlamentarisme kan være en beslutningsdygtig styreform. Ligeledes udgør flertalsregeringer ikke en trylleformular, der forhindrer alle styringsproblemer.

Bogen giver en læseværdig indføring i både norske parlamentariske forhold og centrale problemstillinger i studiet af parlamentarisme. Ved at sætte mulighederne for norske reformer i et nordisk og europæisk perspektiv lykkes det udmærket at håndtere den ellers i udgangspunktet tvivlsomme ide at ville anvende generelle teorier, udviklet med henblik på komparative tests, til at studere en enkelt case. De fire analytiske kapitler kan læses hver for sig. Læst samlet tilvejebringer bogen et nuanceret og velunderbygget grundlag for debatter om grundlovsændringer med henblik på at fremme dannelsen af beslutningsdygtige flertalsregeringer. Det er problematikker, der også bør have interesse set herhjemme fra, hvor svage mindre-

talsregeringer i perioder har haft store vanskeligheder med at træffe langsigtede politiske beslutninger. Positiv parlamentarisme og faste valgperioder (!) har i den sammenhæng været diskuteret som løsningsforslag. Bogen er af overkommelig længde og affattet på et velskrevet bokmål, der ikke bør volde problemer for et dansk publikum.

Flemming Juul Christiansen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Andrew Vincent, *The Nature of Political Theory*, Oxford: Oxford University Press, 2004, 354 s., £ 42,00. Stephen K. White & J. Donald Moon (eds.), *What is Political Theory?*, London: Sage, 2004, 222 s., £ 20,99.

Hvad er politisk teori? Og hvilken status og karakter har politisk teori i dag? Det er der ikke ét entydigt svar på. Der er snarere i løbet af det eneste århundrede gjort utallige forsøg på at give svar, og den pluralitet af perspektiver er også kendetegnende for situationen i dag. Heldigvis! Det er om ikke andet det billede, Andrew Vincent og Stephen K. White & J. Donald Moon tegner i disse to bøger. Vincents bog er en nærmest encyklopædisk og udtømmende præsentation af politiske teorier i det 20. århundrede, mens White & Moons redigerede bog er et lejligheds-skrift, der i første omgang udkom som et særnummer af tidsskriftet *Political Theory* i 2002 i anledning af tidsskriftets 30-årige virke, og som nu er genudgivet i bogform suppleret med problemstillinger og vinkler, der manglede i fødselsdagsskriftet. Trods deres forskellige karakter kommer behavioralismens og såkaldt empirisk politisk videnskabs aflivning af politisk teori i midten af århundredet til at fremstå som omdrejningspunktet i begge bøger i den forstand, at begge søger at vise, at politisk teori i dens mangfoldige karakter stadig er i live, er relevant og har en væsentlig udsigelseskraft i forhold til de politiske fænomener, der optager os, og de måder, vi studerer dem på.

Vincent argumenterer for, at politisk teori ikke er noget i sig selv, ikke har en kerne, men at vi kan få en forståelse og lære politisk teori ved at studere den måde, politisk teori er blevet praktiseret på i forskellige sammenhænge og situationer og til forskellige tider. Det gør han så selv med spørgsmålet om, hvad der er blevet og bliver opfattet som politisk teoris grundlag som gennemgående problematik. Inden for det spor kan man sige, at der er en gennemgående metahistorisk linje om et normativt grundlag af forskellig karakter, der fra begyndelsen af 1920'erne med kulmination i 1950'erne bliver afvist og erstattet af en "scientificering" af disciplinen, som fra 1960'erne og til i dag er blevet og bliver problematiseret fra vidt forskellige, mere eller mindre venligt stemte sider. I Vincents udgave er der tale om henholdsvis klassisk normative grundlag a la natur- og folkeretten, institutionelle grundlag med henvisning til nationalstaten, historien, videnskaben med dens metoder og teknologier samt ideologier og kritikkerne af disse grundlag. Derfor favner bogen også disciplinshistorisk bredt og kommer grundigt omkring klassisk norma-

tiv politisk teori, statslære, historietænkning og historiografi, logisk positivisme, behavioralisme, systemteori og funktionalisme, hverdagssprogsfilosofi og talehandlingsteori, retfærdighedsteori af liberal og anden variant, konventionalisme, kommunitarisme, nationalisme og republikanisme, pluralisme, politisk liberalisme, multikulturalisme og forskelstænkning, kritisk teori, pragmatisme, hermeneutik, strukturalisme, poststrukturalisme og dekonstruktion etc. Fremstillingens styrke er ikke blot, at den er meget omfattende og uhyre grundig inden for alt, hvad man kunne forestille sig relevant for disciplinen politisk teori, men også, at den ikke lider af et politisk teoretisk og politisk videnskabeligt kikkertsyn. Tværtimod viser den en vished om disciplinens sammensatte og tværfaglige karakter i form af det historiske familieskab med historie, filosofi, jura og sociologi, som også kommer til udtryk i aktuelle debatter, for eksempel om multikulturalisme, hvor den politiske teori bliver set i perspektiv af antropologi og sociologi, litteraturvidenskab, køns- og postkoloniale studier.

Vincent kommer i den forstand med mange interessante læsninger og pointer bogen igennem. Hans primære ærinde er imidlertid at give en såkaldt relativistisk postmodernisme et skud for boven for, hvad Vincent opfatter som dens hovedløse grundlagskritik, så det vil jeg afslutte Vincent-delen med at præsentere og diskutere. Vincents disposition af bogens sidste to hoveddele, det vil nogenlunde sige de seneste to årtiers politiske teori med rødder, er bemærkelsesværdig anderledes end sædvanlige fremstillinger og derfor forfriskende. Således omhandler den fjerde del liberal pluralisme, multikulturalisme og forskelstænkning, primært i fransk udgave (Derrida, Foucault, Lyotard) og med amerikanske talsmænd (Rorty, Connolly) som eksempler, mens femte og sidste del omhandler senere kritisk teori (Habermas) og hermeneutik (Gadamer), hvor det ifølge Vincent er Gadamer, der har fat i den lange ende, og at det altså er inden for en hermeneutisk horisont, at der er arbejde at fortsætte med for politisk teori i det 21. århundrede. Jeg kan virkelig godt lide Vincents overraskende kort i ærmet, og jeg er for så vidt også enig med ham i, at den hermeneutiske horisont udgør en frugtbar ramme for politisk teori i det 21. århundrede, men netop derfor er han for afvisende over for flere af de specifikke forfatterskaber af såkaldt postmoderne karakter, han beskæftiger sig med, i hvert fald Derrida, Foucault, Lyotard og Connolly. Den udvandede postmodernisme inden for human- og samfundsvidenskaberne kan vi sagtens undvære, men lige præcis de nævnte fire forfatterskaber bidrager for mig at se med væsentlige indsigter til videreudvikling af en politisk teori inden for en hermeneutisk – eller, om man vil, posthermeneutisk – horisont med forståelse for de ontologiske spørgsmål og med blik for magtudøvelse, vold, demokratiske stridigheder og deres både negative sider og positive potentialer, altså hvad der er blevet kaldt en mistankens hermeneutik. Det skaber måske i mindre grad det fællesmenneskelige, processuelle grundlag for en demokratisk politik, som Vincent efterlyser med udgangspunkt i Gadamers hermeneutiske ontologi, men det danner et bedre grundlag for at bedrive *politisk* teori og perspektivere diverse politikstudier.

I modsætning til Vincents encyklopædiske fremstilling af, hvordan politisk teori er blevet bedrevet på forskellig vis i det 20. århundrede er artiklerne i White og Moons bog forskellige samtidige svar på spørgsmålet. Artiklerne falder inden for

tre sektioner, omgangen med politisk teoretiske tekster og deres aktuelle udsagnskraft, globaliseringens udfordring for politisk teori og forholdet mellem politisk teori og politisk videnskab, og de spænder over J. Donald Moons diskussioner af pluralisme med udgangspunkt i Isaiah Berlin og John Rawls' liberalisme, George Katebs artikel om den vestlige politiske teoretiske kanon i det 20. århundrede med kanoniseringen af Arendt som den væsentligste teoretiker, Adriana Cavareros artikel om at bedrive politisk teori i form af politisering af teori snarere end teoretisering af politik og således afpolitisering af teori med Arendt og Jean-Luc Nancy som inspirationskilde, James Tullys refleksion over, hvordan politisk teori kan kaste kritiske blik på politiske styringspraksisser og magtudøvelse, Wendy Browns artikel om konstitueringen af politisk teori og dens identitet via grænsedragninger i konkrete sammenhænge, Roland Bleikers og Roxanne L. Eubens artikler om globaliseringens udfordringer til kulturmødet og dialogen mellem den vestlige kanon og dens perspektiver og andre kanoner og perspektiver samt Ruth W. Grants og Ian Shapiros artikler om med- og modspil mellem politisk teori og politisk videnskab. Det understreger i sig selv den politiske teoris åbne flanker og plurale karakter. Her vil jeg blot foretage enkelte punktnedslag i de for mig at se mest øjenåbnende artikler i bogen, Adriana Cavareros "Politicizing Theory" og Roxanne L. Eubens "Traveling Theorists and Translating Practices".

Cavarero og Euben har det til fælles, at de på mange måder tænker inden for en hermeneutisk horisont med fokus på det ontologiske spørgsmål, som eksempelvis skitseret af Vincent i hans udgangsreplik, og de giver forskellige bud på videreudvikling af politisk teori inden for en sådan horisont, som jeg har efterlyst hos Vincent ovenfor. De går begge etymologisk til værks; Cavarero tager fat i den del af den oldgræske betydning af *theoria*, der knytter sig til synet, at skue eller at se, mens Euben fremhæver den sammenhæng, det at skue eller at se indgik i i græsk historieskrivning og filosofi, nemlig rejsen et andet sted hen for at kunne skue og se og således tage ved lære. Det sidste vil jeg vende tilbage til, men først vil jeg resumere Cavareros argument. Ifølge Cavarero er ledene i politisk teori i sig selv paradoksale, for teori refererer som nævnt til den distancerede skuen, mens politik etymologisk set betyder at indgå i fælles anliggender og tage del i fælles handlinger, altså praksis. Og hele den vestlige politiske teoris idéhistorie har givet prioritet til den teoretiske side af, hvad politisk teori er for en størrelse med den konsekvens, at det at bedrive politisk teori har haft til formål at opstille abstrakte principper for orden, og i den forstand har der fundet en afpolitisering snarere end en politisering af teorien sted. Det sidste er derimod Cavareros sigte. Udgangspunktet er en politisk ontologi, som hun betegner "de(t) unikke i pluraliteten". Med andre ord kan man sige, at politik har en pluralitet af unikke mennesker og begivenheder og relationerne dem imellem som ontologisk udgangspunkt. Det giver både et kritisk perspektiv på politisk styring, reduktion og standardisering og en fordring om interaktionen mennesker imellem i demokratisk dialog og stridigheder. I den forstand er teori stadig en skuen med henblik på at skabe visioner og forestillinger, men den skal samtidig vise en sensitivitet over for de aktuelle behov for udvikling af begreber og perspektiver. I forlængelse heraf rejser det præcise krav til de fortællinger, billeder og forestillinger, som den rejsende bringer med

hjem fra sine kulturnøder og viderebringer til sine egne, således som Euben skitserer det i sin sædvanlige grundige studie af både vestlige og muslimske kilder. Med fokus på den oversættelsespraksis, der finder sted, og de konsekvenser, det har for viden og forestillinger om andre, fordres der blik for de(t) unikke og således stadig teoretisk og begrebsligt arbejde for at bedrive politiske og komparative studier i en globaliseret verden.

Begge bøger holder fanen højt for politisk teori som en plural størrelse, og begge er yderst læseværdige for alle med en almindelig interesse i politisk videnskab og teori, og de vil kunne udgøre et solidt grundlag for undervisning i og diskussion af, hvad politisk teori er.

Anders Berg-Sørensen
Institut for Statskundskab
Københavns Universitet

Barry Buzan and Ole Wæver, *Regions and Powers. The Structure of International Security*, Cambridge: Cambridge University Press, 2003, 564 s., \$ 34,99.

Bogen er bestemt en overvejelse værd som empirisk grundbog på kurser i international politik. Buzan og Wæver gennemgår nemlig alle den internationale politiks væsentlige regionale sikkerhedsproblemstillinger på fire "kontinenter": Asien/Afrika og Mellemøsten/Amerika'erne/"Europa'erne". Ergo et ret encyklopædisk værk, som via den anvendte litteratur giver en syntese af toneangivende politologisk områdeforskning. Et godt sted for studerende at begynde et hvilket som helst arbejde om fremmede egne og deres sikkerhedspolitiske dynamik!

Formålet er at skabe sammenhæng i Buzans ansatser om det, han kalder regionale sikkerhedskomplekser som særskilt analyseniveau i international politik, altså niveauet beliggende mellem det verdensomspændende internationale system og den enkelte stats sikkerhedspolitiske ageren. Den herved fremkomne RSCT (*Regional Security Complex Theory*) bygger på Wævers diskursanalytiske metode for sikkerhedspolitisk forskning, *securitisation* (på dansk sikkerhedsgørelse gennem talehandling, dvs. at man italesætter ting som eksistentielle problemer og derved gør dem til sikkerhedsanliggender). I praksis erstatter Buzan og Wæver dog den tids- og pladskrævende *securitisation*-analyse med indikatorer på sikkerhedsgørelse. Resultatet er en ret konventionel redegørelse for trussels- og samarbejdsdynamikker inklusive materielle aspekter – og godt for det, for *securitisation*-analyse kan efter denne anmelders mening ikke stå alene trods Buzans og Wævers indædte modstand mod en objektiv, materialistisk sikkerhedsanalyse (pp. 86-87).

RSCT begrundes med geografiens og nærhedens betydning som medium for trusler, jf. bogens tilbagevendende fyndord: "most threats travel more easily over short distances than over long ones" (pp. 4, 12, 45). For Buzan og Wæver er det vigtigt at sondre mellem globale magter (supermagten USA samt andre stormagter som Rusland) og regionale magter som Indien, der nok kan have overtaget inden for deres regionale sikkerhedskompleks, men ikke sætter deres magt igen-

nem globalt. Bogens pointe er dels, at de regionale sikkerhedskomplekser tilsammen udgør den internationale sikkerhedsstruktur (bogens undertitel) – selv USA's hjemmebane må anskues regionalt – dels, at nutidens globale sikkerhedsstruktur er en 1+4 polaritet med USA som unipolær supermagt samt følgende fire stormagter: EU-stormagterne Frankrig, Tyskland og Storbritannien kaldet EU plus Kina, Japan og Rusland. Derfor hedder bogen *Regions and Powers* (pp. 34-40).

Andre vigtige begreber er regionernes interaktionskapacitet, dvs. deres infrastrukturelle udviklingsniveau som variabel, samt *insulators* ("afskærmere", dvs. lande, der danner grænse mellem forskellige regionale sikkerhedskomplekser såsom Afghanistan og Mongoliet). De regionale sikkerhedskomplekser kan være mini-, præ-, proto-, sub-, -standard-, centrerede, stormagts- eller superkomplekser (p. 62); begreber som heldigvis kan slås op i bogens *Glossary*, hvis man løber sur i dem. En anden hjælp til at bevare overblikket leveres af kortene over de regionale sikkerhedskomplekser under og efter den kolde krig i bogens empiriske del. Asienanalysen dvæler blandt andet ved Indiens sikkerhedsdiskurs (pp. 122-124) ud fra få kilder, men okay, næppe misvisende. Den fremtidige udvikling i Asien afhænger ikke bare af Kina, Japan samt Rusland, men også af USA, idet dets eventuelle isolationisme rejser det historisk set plausible scenarior, kinesisk hegemoni (p. 181).

Analysen af Afrika og Mellemøsten fremhæver regionernes højst forskelligartede karakteristika: fejlslagne stater i Afrika over for det westfalske mønster i den arabiske verden (p. 186). Mellemøsten anskues som en evig (*perennial*) konfliktformation, hvilket dog ikke tilskrives den arabisk-israelske konflikt; noget, Buzan og Wæver argumenterer nok så kontant for (pp. 215-216). De mener heller ikke, at truslen fra aktører som Al Qaeda ophæver den statslige og territoriale logik (pp. 206-210). Nutidens Afrika består blandt andet af Saharas mange afskærmere til Mellemøsten med protokomplekserne Vestafrika og Afrikas Horn samt to mere etablerede sikkerhedskomplekser, Centralafrika og det sydlige Afrika. Republikken Sydafrika fungerer som regional hegemon, ligeledes Nigeria, men ellers er det statslige niveau af mindre betydning.

Nord- og Sydamerika er et sammenhængende kontinent, men to forskellige sikkerhedskomplekser, hvortil kommer, at Mexico indgår i Nordamerika (p. 263). Sydamerika er en anomali – levedygtige, westfalske stater, men overraskende få storkrige (p. 304ff.), hvilket Buzan og Wæver forklarer med den forholdsvis lave interaktionskapacitet. Komplekset består af to subkomplekser, det Nordandeanse kompleks samt Sydkeglen med Brasillien som hegemon skarpt forfulgt af Argentina. Dog har der via *Mercosur* fundet en tilnærmelse sted mellem de to. Parallellen til EU og Thomas Pedersens teori om det samarbejdende tysk-franske hegemoni ligger lige for (p. 324). Buzan og Wæver vover derfor pelsen og konkluderer, at Sydkeglen nærmer sig sikkerhedsfællesskabet (p. 340). Nordamerika-delen (pp. 268-303) rummer en interessant historisk redegørelse for kompleksets tilblivelse i årene 1585-1870. *Securitisation* bruges til at pege på ikke-militære momenter i amerikanske trusselsopfattelser.

Europa-kapitlet rummer nogle lige så spændende sider om kompleksets opståen (fra Romerrigets *unified European security order* til det aleuropæiske sikkerhedskompleks etablering via Ruslands inddragelser fra 1700 og frem). Det fører til et

opgør med neorealismens tolkning af den westfalske epoke til fordel for den engelske skole (p. 347f.). Trods bogens sikkerhedsfokus er det EU, ikke NATO, der står i centrum med hensyn til Europa i gængs forstand, hvor pointen er EU-landenes sikkerhedsgørelse af Europas bloddryppende fortid som bogens selvstændige bidrag til integrationsteorien (pp. 356-364). Balkan anskues som et forbigående selvstændigt subkompleks, mens Tyrkiet ses som afskærmer mellem det europæiske og mellemøstlige sikkerhedskompleks. Det andet "Europa", der analyseres i kapitlet, er det gigantiske post-sovjetiske rum, et regionalt sikkerhedskompleks med Rusland i rollen som hegemon, altså et såkaldt centreret kompleks på samme måde som Sovjetimperiet var et system af koncentriske cirkler (Mette Skak, *From Empire to Anarchy. Postcommunist Foreign Policy and International Relations*, London: Hurst, 1996). Med rette fremhæver Buzan og Wæver det modspil til Rusland, som de såkaldte GUUAM-lande (dvs. Georgien, Ukraine, Usbekistan, Aserbajdsjan og Moldova) har stået for i SNG som medvirkende faktor til SNG's svaghed. Meget vittigt parallelliseres Ruslands hovedløse SNG-politik til Brasilliens overfladiske Mercosur-politik "without bothering to deepen it" (p. 412). Men den kritiske brod glimrer ved sit fravær, når forfatterne konstaterer: "The bottom-line strategic threat is that, if Russia is to remain a great power able to both defend itself and to assert some influence globally, it needs to retain its sphere of influence in the CIS" (p. 410). Buzan og Wæver ligefrem identificerer sig med Ruslands standardstrategi for at balancere NATO, nemlig at opgradere OSCE eller opfinde helt nye al-europæiske institutioner (p. 436).

Gevinsten ved RSTC som analyseramme er den ikke-deterministiske optik (pp. 53-59, 50), idet regionale sikkerhedskomplekser kan være præget af enten venskab eller fjendskab – modsat egner begreber som sikkerhedsfællesskaber sig ikke til konfliktformationer. Forandring er mulig: Politiske aktører kan finde på at sikkerhedsgøre ting eller vælge at af-sikkerhedsgøre (*desecuritize*), og bogen har eksempler på begge dele. Buzan og Wæver ser ikke regioner som arbitrære, som andre gør, men som defineret af regionale aktørers sikkerhedsgørelse (p. 48), hvorved geopolitik som materialistisk faktor bringes ind i analysen. Et springende punkt er, om områdeeksperter vil godtage, at RSCT hermed kvalificerer sig som afsæt for områdestudier som sådan, idet teorien jo frakobler rendyrket økonomiske eller kulturelle analysekriterier (p. 51ff.). I hvert fald er bogen forbruger, men ikke selv leverandør af original områdeforskning, selv om begge forfattere har forskningserfaring med adskillige regioner.

Et andet, nok så springende punkt for denne anmelder, der deler forfatterens passion for "krudt og kugler"-statskundskab, er deres insisteren på sikkerhedsgørelse (=Københavnerskolen) som eneste holdbare analysemetode. Nok er tilgangen et glimrende redskab til at få hold på det politiske spil omkring sikkerheden, men den kan ikke stå alene. Sådan som metoden er formuleret (diskursanalyse), rummer den nemlig ikke noget krav om kildekritik (se Barry Buzan, Ole Wæver and Jaap de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*, Boulder, CO: Lynne Rienner, 1998, samt den anmeldte bog, pp. 70-76). Tværtimod lægges der op til, at man tager aktørernes sikkerhedsgørelse for pålydende som det, der skaber den sikkerhedspolitiske ageren, det være sig EU-integration eller etniske udrensninger.

Men der er stadig behov for at studere den sikkerhedspolitiske virkelighed, sikkerhedspolitikens materielle omgivelser, for at vurdere, om sikkerhedspolitikens aktører er rationelle eller blot søger at aflede opmærksomheden fra problemer på hjemmefronten, ønsker at sælge flere våben/aviser osv. eller eventuelt snorksover, mens verden står i flammer. Behovet for som analytiker at kunne sige fra over for konkrete sikkerhedsgørelser viser sig tydeligt, når Buzan og Wæver taler om den kinesiske regerings "somewhat hysterical securitisation of Falun Gong" (p. 148). En efterretningstjeneste, der kun betjente sig af sikkerhedsgørelse og gav pokker i selv at bedømme trusselsbilledet, ville hurtigt blive sat fra bestillingen. I den foreliggende bog, der opererer på et ret aggregeret analyseniveau, har det så også i praksis vist sig umuligt at gennemføre forehavendet på Københavnerskolens præmisser. Men alligevel er det et imponerende værk i sikkerhedslitteraturen, som Buzan og Wæver her har begået!

Mette Skak
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Modtagne bøger

- Bogason; Peter, Sandra Kensen & Hugh T. Miller, *Tampering with Tradition. The Unrealized of Democratic Agency*, Lexington Books, 2004.
- Christensen, Claus B., Joachim Lund, Niels Wium Olesen & Jakob Sørensen, *Danmark besat. Krig og hverdag 1940-45*, København: Høst & Søns Forlag, 2005.
- Christoffersen, Mogens Nygaard, Yvonne Mørck & Kjeld Mazanti Sørensen, *Ungdomssociologi*, København: Forlaget Columbus, 2005.
- Elbæk-Jørgensen, Thomas, *Bevillingsmagten. Statsforfatning og statsudgifter*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2005.
- Hansen, Lise, Tejs Binderup & Andreas Langsted, *Hvorfor mener de det?, en introduktion til politiske ideologier*, København: Forlaget Columbus, 2005.
- Holm, Andreas Beck, *Karl Marx*, Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2005.
- Internasjonal politikk*, Nr. 1, 2005, 63. årgang, Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt, 2005.
- Journal of Peace Research*, Volume 42, Number 2, March 2005.
- Journal of Peace Research*, Volume 42, Number 3, May 2005.
- Kaspersen, Lars Bo (red.), *Globalisering på vrangen*, København: Frydenlund, 2005.
- Koch, Henning & Anne Lise Kjær, *Europæisk retskultur – på dansk. Antologi*, København: Forlaget Thomson, 2005.
- Midtgaard, Søren Flinch, *John Rawls*, Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2005.
- Poulsen, Birgitte, *Nye tider nye roller? Embedsmandsroller i den nye danske centraladministration*, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2005.
- Sørensen, Eva & Jacob Torfing, *Netværksstyring. Fra government til governance*, Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, 2005.
- Tranæs, Torben & Klaus F. Zimmermann (ed.), *Migrants, Work, and the Welfare State*, Odense: The University Press of Southern Denmark, 2004.
- Verdens tilstand*, København: Mellemlfolkeligt Samvirke, 2005.

Abstracts

Ole Borre

Social Trust in Denmark

Interpersonal trust, or social trust, stands in many survey studies as a sociological key variable that is believed to affect a society's economic development as well as the stability of its democratic political culture. Danish survey studies exhibit a high level of social trust; at the level of the individual, trust is positively related to social status and participation in networks, and negatively related to authoritarian values, including conformity in child rearing and values of national entrenchment. This is also the pattern in Sweden and Holland, two other countries with a high level of social trust. In spite of strong popular resistance to immigrants and refugees, the proportion of trusting has risen from 51 to 74 pct. in Denmark over a period of twenty years, a level and development which is almost unique.

Michael Baggesen Klitgaard

How to Protect a Political Weapon.

Social Democratic Reform Strategies in Universal Welfare States

Comparative research emphasizes Social Democratic parties as leading political forces when universal welfare states are reformed in accordance with market-oriented principles. This is surprising considering the many portrayals of universal welfare states as an institutional feature of Nordic political economies, which favor the Social Democrats in the political power struggle. Thus, this article raises a question modern research so far has left unanswered: Why are they doing it? What are the motives and strategies of the parties? The research questions are answered through comparisons of reforms in labor market policy and primary school policy in Sweden and Denmark in the 1990s, and the theoretical argument goes like this: Social Democratic governments decide upon reforms when the party-elite perceives policy problems as a potential threat to the legitimacy of the universal welfare state. Political institutions, i.e. welfare policies, functioning as power resource requires that they are legitimate. Otherwise they may be counterproductive to basic political interest. This is an argument emphasizing strategic and intentional actors as well as institutional politics as explanatory variables.

Stefan Mazanti, Mikael Skov Mikkelsen and Tobias Effersøe

Eugenics – Elitist, Unsolidaric and Unethical?

When Helmuth Nyborg, Professor of Developmental Psychology at University of Aarhus (Denmark) launched the idea of a governmental eugenic program in Sep-

tember 2003, he provoked a passionate public debate on the normative foundations of eugenics and its feasibility as a public policy. The debate left many people with the impression that an eugenic program would be an elitist, unsolidaric and ethically unacceptable project having no place in our times. However, if one takes contemporary Anglo-American political philosophy as the point of departure, notably John Rawls' theories of justice this interpretation proves hard to maintain.

Martin B. Carstensen

Media coverage during the "Farum-scandal"

Media scholars have argued that several structural developments, e.g. commercialization, have resulted in a rising tabloidization of political news. This view is not confirmed by a qualitative analysis of media coverage following a scandal in the Danish municipality of Farum. The Danish newspapers covered the issue with predominantly negative frames, but none of the papers expressed a cynical evaluation of Danish democratic system. There was convergence between which events received coverage, but the five papers presented different frames on the issues. It is still possible to distinguish the papers into the two traditional subgroups of "tabloids" and "broadsheet". Thus it seems that subgroups of actors in the Danish media field, constrained by a structural development towards convergence in news criteria, seek to distinguish themselves qualitatively by using frames different from

Om forfatterne

Ole Borre, siden 2002 professor emeritus, sociologisk afdeling ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet, har hovedsagelig beskæftiget sig med vælgeradfærd og politiske holdninger.

Michael Baggesen Klitgaard, cand.scient.adm., ph.d., adjunkt, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet. Har skrevet ph.d.-afhandling om socialdemokratiske reformstrategier i universelle velfærdsstater. Forskningsinteresserne knytter sig især til reformpolitik, og han arbejder i øjeblikket på et SSF-finansieret projekt om administrative reformer i velfærdsstaten samt en procesanalyse af Strukturreformens tilblivelse. E-mail: mbk@sam.sdu.dk

Stefan Mazanti, stud.scient.pol., Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. E-mail: smazanti@stofanet.dk.

Mikael Skov Mikkelsen, stud.scient.pol., Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.

Tobias Effersøe, stud.scient.pol., Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet.

Martin B. Carstensen, stud.scient.pol., Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Har skrevet artiklen "Et kompliceret forhold: Politiske skandaler og politisk mistillid" (under udgivelse i *Grus*) og arbejder for tiden på en kvalitativ analyse af mediernes dækning af valgkampen 2005. Herudover er en artikel om anvendelsen af Bourdieus feltteori i analysen af politiske skandaler under udarbejdelse. Kontakt: martinbc@gmail.com, <http://martin.bcuni.net>

37. årgang indeholder følgende temaer og aktuelle enkeltartikler samt anmeldelser

Verdenshistorien og international politik

Mette Skak: Den historiske drejning

Gorm Harste: Den europæiske stats dannelse

Nikolaj Petersen: Danmark som international aktør 705-2005. Et essay

Simon Viereck: Osmannerrigets storhed og fald

Anne Binderkrantz: Organisationerne og indflydelsen: Hvordan interesseorganisationer søger indflydelse på offentlig politik

Thomas Olesen: Tillys mekanismer: at *forklare* politiske processer

Artikler uden fælles tema

Ole Borre: Social tillid i Danmark

Michael Baggesen Klitgaard: At beskytte et politisk våben

Stefan Mazanti, Mikael Skov Mikkelsen og Tobias Effersøe: Eugenik – elitært, usolidarisk og uetisk?

Martin B. Carstensen: Mediernes konstruktion af Farum-sagen

Oppositioner ved Jørgen J. Poulsens forsvar af doktorafhandlingen til doktorgraden i statskundskab,

The General Theory of Solidarity – An Essay on the First Principle of Political Behavior.

Raino Malnes: Første officielle opposition

Curt Sørensen: Opposition *ex auditorio*: De autoritative udtalelsers metode

Gorm Harste: Opposition *ex auditorio*

Peter Nannestad: Anden officielle opposition: Poulsens gambit

Værdier i samfundsvidenskabelig forskning

Spørgsmålet om, hvilken rolle værdier bør spille i samfundsvidenskabelig forskning, har været afgørende for dansk statskundskabs selvforståelse, ikke mindst på Institut for Statskundskab i Århus. Det var emnet for en konference, der blev afholdt den 27.-28. maj 2004 på Institut for Statskundskab som led i festligholdelsen af universitetets 75-års jubilæum i 2003. Artiklerne samler op på de klassiske grundpositioner og diskuterer en række nye perspektiver, der på hver deres måde sætter spørgsmålstegn ved det gamle skel mellem er og bør, beskrivelse og vurdering.

Konflikt og samarbejde i dansk politik

Dansk partipolitik kan anskues ud fra to vinkler. For det første samarbejder de politiske partier om lovgivningen. Dette samarbejdende element er helt afgørende for, at der kan træffes politiske beslutninger i et system med mindretalsregeringer. For det andet er de politiske partier konkurrenter om vælgerens gunst. Dette er et væsentligt aspekt af den politiske dagligdag, og der er meget, der tyder på, at denne konkurrence er blevet intensiveret. Artiklerne fokuserer ud fra forskellige tilgange på, hvordan det danske politiske system sikrer, at de politiske partier samtidig kan være politiske konkurrenter og samarbejdspartnere om lovgivning.

Abonnementspriser for 37. årgang:

Studenterabonnement	210,00 kr.
Normalabonnement	295,00 kr.
Institutionsabonnement	395,00 kr.
Enkeltnummer	100,00 kr.

Bestilling af abonnement eller enkeltnumre:

Indbetal beløbet på girokonto 5 04 51 93

Tidsskriftet *Politica*

c/o Institut for Statskundskab

Bartholins Allé

8000 Århus C

eller pr. e-mail: Politica@ps.au.dk; telefon: 8942 1253

Efter bestilling kommer tidsskriftet automatisk med posten.

Husk tydelig afsenderadresse.

36. årgang af *politica* kan stadig fås:

Retliggørelse af politik

Jørgen Dalberg-Larsen: Forholdet mellem ret og politik i retsstaten og velfærdsstaten

Helle Porsdam: Den konstitutionelle vending i Danmark og Europa og dens amerikanske rødder

Gorm Toftegaard Nielsen: Menneskerettighederne – politik i juridisk forklædning?

Jens Vedsted-Hansen: Menneskerettigheder som politiseret ret eller retliggjort politik?

Karin Hilmer Pedersen: Europæisering – et retligt perspektiv på EU's østudvidelse

Anders Branth Pedersen: Først den ene vej og så den anden vej: de politiske beslutningsprocesser vedrørende udretning og genslyngning af Skjern Å

Bernhard Hansen: Plebejer- og netværkspartier – nyere empirisk forskning i politiske partier

I netværkenes spind

Lotte Jensen og Eva Sørensen: Netværk – fra vilkår til værktøj for styring og demokrati

Jacob Torfing: Diskursive forhandlingsnetværk i aktiveringspolitikken

Sigmy Irene Vabo, Gro Sandkjær Hanssen og Jan Erling Klausen: Demokrati og deltagelse i urbane policynettverk – erfaringer fra Norge

Esben Bergmann Schjødt og Gert Tinggaard Svendsen: Institutionel økonomi og social kapital teori: et integreret perspektiv på økonomisk vækst

Artikler uden fælles tema

Thomas Palner: Generation X: rids af en ny politisk kultur

Ulrik Pram Gad: Grønlands identitet: sprog, demokrati, velfærd og selvstændighed

Søren Hartmann Hede: Velfærdsstatsregimer og arbejdsmarkedspolitik – grupperer velfærdsstaterne sig som forventet?

Rune Slothuus: Politisk smag som klassemærke: en Bourdieu-approach til studiet af politiske holdninger

Jørgen Elklit: Er der virkelig ingen argumenter for at ændre det kommunale valgsystem?

Magtudredningen

Erik Damgaard: Folketing og folkestyre

Anker Brink Lund: Mediernes magt – og magten over medierne

Jørgen Goul Andersen: For meget tilskuerdemokrati, men hvad kan der gøres?

Peter Munk Christiansen og Asbjørn Sonne Nørgaard: Konsensusdemokrati og interesseorganisationer

Thomas Pallesen: En vellykket kommunalreform og hva' så?

Jens Blom-Hansen og Jørgen Grønnegård Christensen: EU og Danmark

Simon Calmar Andersen: Hvorfor bliver man ved med at evaluere folkeskolen?

Nils Bredsdorff: Det tålmodige demokrati: de nordiske magtudredninger

Politicas ph.d.-serie

Iben Nathan, *When Poor People Participate. A Case Study of a Local Government Election in a Locality of Rural Bangladesh*, 1998, kr. 125,00.

Aksel Vladimir Carlsen, *Socialdemokratismens muligheder og begrænsninger i det postsovjetiske Rusland*, 1999, kr. 125,00.

Hanne Marlene Dahl, *Fra kitler til eget tøj - Diskurser om professionalisme, omsorg og køn*, 2000, kr. 125,00.

Lars Johannsen, *The Constitution and Democracy: The Choice and Consequence of the Constitution in Post-Communist Countries*, 2000, kr. 125,00.

Mette Kjær, *The Politics of Civil Service Reform: A Comparative Analysis of Uganda and Tanzania in the 1990s*, 2001, kr. 125,00.

Bernhard Hansen, *Party Activism in Denmark. A Micro Level Approach to a Cross-Sectional Analysis of the Correlates of Party Activism*, 2002, kr. 125,00.

Vibeke Lehman Nielsen, *Dialogens pris. Uformelle spilleregler, ressourcetykkesymmetri og forskelsbehandling i offentligt tilsyn*, 2002, kr. 125,00.

Asbjørn Skjæveland, *Government Formation in Denmark 1953-1998*, 2003, kr. 125,00.

Kristian Høyer Toft, *International Justice and Justificatory Models*, 2003, kr. 125,00.

Søren Serritzlew, *Offentlig budgetlægning i et institutionelt perspektiv*, 2004, kr. 75,00.

William Leslie Mitchell, *Instrumental Friend or Foe? Constructivist Activism in Security Policy Means Analysis*, 2004, kr. 125,00.

Rikke Skou Jensen, *Ledelse og medindflydelse. En analyse af ledelsesadfærd og institutionaliseret samarbejde på offentlige og private arbejdspladser*, 2004, kr. 125,00.

Jens Rudbeck, *Popular Contention and Democratization in Sub-Saharan Africa*, 2005, kr. 125,00.

